

Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

OAS oli nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten 2.8.-31.8.2023.

Sisällysluettelo

1	L01 Digita.....	2
2	L02 Fingrid	4
3	L03 Fintraffic	4
4	L04 Ilmatieteen laitos	5
5	L05 Isosydänmaan paliskunta	5
6	L06 Keminmaan kunta	5
7	L07 Lapin liitto	6
8	L08 Lapin pelastuslaitos	6
9	L09 3. Logistiikkarykmentti.....	7
10	L10 Maaseutulautakunta	7
11	L11 Metsähallitus	8
12	L12 Paliskuntain yhdistys	9
13	L13 Ranuan kunta	13
14	L14 Rovaniemen kaupunki.....	13
15	L15 Suomen erillisverkot	13
16	L16 Tervolan kunnan Tekninen lautakunta.....	13
17	L17 Telia Finland Oyj	13
18	L18 Tervolan riistanhoitoyhdistys	13
19	L19 Tornionlaakson museo	14
20	L20 Tornion kaupunki	15
21	L21 Traficom.....	15
22	L22 Väylävirasto.....	16

Lausunnot

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
1 L01 Digita	<p>Tervolan kunta on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Pitkämaan tuulivoimapuisto hankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:</p> <p>Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.</p> <p>Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.</p> <p>Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.</p> <p>Antennitelevision vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.</p> <p>Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:</p> <ul style="list-style-type: none">• hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja• tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. <p>Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen</p>	<p>Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Kaavaselostuksen vaikutustenarvioinnissa kuvataan hankkeen mahdollisia vaikutuksia TV-kuvan näkyvyyteen sekä niitä toimenpiteitä, joilla mahdolliset haitat voidaan poistaa.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.</p> <p>Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.</p> <p>Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.</p> <p>Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.</p> <p>Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden rottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.</p> <p>Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetyksiasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeitä, että tuulivoimatoimija</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	
2 L02 Fingrid	<p>Kiitämme lausuntopyynnöistä sekä ELY-keskusta että kuntaa. Fingrid vastaa niihin tällä yhdellä yhteisellä lausunnolla tässä YVA-ohjelma- ja OAS-vaiheessa.</p> <p>Yleistä</p> <p>Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.</p> <p>Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.</p> <p>Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimaintosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.</p> <p>Kustakin liittynästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.</p> <p>Tuulivoima-alue</p> <p>Tuulivoima-alueen liityntäratkaisuista tulee keskustella Fingridin kanssa.</p> <p>Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.</p> <p>Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä. Tätä asiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.</p>	Merkitään tiedoksi. Kaavan valmisteluvaiheen aineistosta (kaavaluonnos) ja kaavaehdotuksesta pyydetään niiden valmistuttua lausunto Fingridiltä.
3 L03 Fintraffic	Fintrafficin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää. Tuulivoimaloiden suunnittelussa ja toteutuksessa

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintrafficin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficommin kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS-muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta osoitteesta -----</p> <p>Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelle mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.</p>	<p>otetaan huomioon lentoturvallisuus ja lentoliikenteen sujuvuus.</p>
4 L04 Ilmatieteen laitos	<p>Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:</p> <p>Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Pitkämäen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
5 L05 Isosydänmaan paliskunta	<p>Pitkämäen tuulivoimahanke sijoittuu Narkauksen paliskunnan alueelle. Suunnitellun tuulivoimahankkeen yksi sähkönsiirron vaihtoehtoinen reitti (SVEB) ulottuu paliskuntamme alueelle.</p> <p>Poronhoito on elinkeinona riippuvainen laajoista ja yhteisistä laidunalueista, joilla on laidunnusrauha, sekä porojen vapaasta laidunnuksesta. Paliskuntamme alueella on useita toiminnassa sekä suunnitteilla olevia tuulivoima- ja muita maankäyttöhankkeita. Pitkämäen tuulivoimahankkeen suunnitelmassa esitetty sähkönsiirron vaihtoehtoinen reitti (SVEB) sijoittuu alueelle, joka vielä tähän saakka ollut yksi tärkeimpiä, rauhallisia porojen laidunalueita. Lisäksi suunniteltu reitti tulee sijoittumaan Runkauksen luonnonpuiston välittömään läheisyyteen. Tällä reittivaihtoehdolla tulee olemaan vaikutuksia paliskuntamme poronhoidolle. Pitkämäen tuulivoimahankkeen sähkönsiirto tulee toteuttaa joko muilla vaihtoehtoisilla linjauksilla.</p>	<p>Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Poronhoidon nykytilanne kaavan vaikutusalueella sekä kaavan vaikutukset poronhoitoon kuvataan kaavaselostuksessa.</p>
6 L06 Keminmaan kunta	<p>Kunnanhallitus päättää antaa lausuntona seuraavan: Haittavaikutukset luonnolle sekä maa- ja metsätaloudelle, maanomistajille, metsästykselle ja kuntalaisille tulee arvioida ja minimoida suunnittelun ja toteutuksen kaikissa vaiheissa.</p> <p>Sähkönsiirtoreitti ei tule kulkea Keminmaan kunnan puolelta, joten SVEA 1 Pitkämäen-Vitsakangas 110 kV ei tule olla vaihtoehtona.</p>	<p>Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Kaavan vaikutukset luontoon, elinkeinoihin, maanomistajille, metsästykselle ja lähialueen ihmisiin kuvataan kaavaselostuksessa.</p> <p>Sähkönsiirtovaihtoehtojen vaikutukset kuvataan YVA-selostuksessa.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	Keminmaan kunnan ja keminmaalaisten osallisuus osallistumiseen ja arviointiin on turvattava.	Kaava-aineistojen nähtävilläoloajoista tiedotetaan lehdessä, jonka jakelualueeseen myös Keminmaa kuuluu.
7 L07 Lapin liitto	<p>Osayleiskaava-alue sijoittuu 11.9.2015 lainvoiman saaneen Länsi-Lapin maakuntakaavan alueelle.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 5.2. on tuotu maakuntakaavatilannetta esille. Kappaleeseen tulisi vielä lisätä Länsi-Lapin maakuntakaavasta koko maakuntakaava-alueita koskevia suunnittelumääräyksiä siltä osin kun ne koskevat tätä osayleiskaavaa.</p> <p>Kun otetaan huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jota kaavamerkinän mukaan voidaan pääkäyttötarkoitusta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.</p> <p>Lapin liiton hallinnoima Lapin tuulivoimaselvitys 2022 -hanke toteutettiin vuoden 2022 maalis-marraskuun aikana ympäristöministeriön avustuksella. Selvityksen keskeisenä tavoitteena oli löytää tuulivoimatuotantoon potentiaalisia alueita maakuntakaavoituksen taustaksi sekä laatia maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n tarkoittama riittävä selvitys ja merkittävien vaikutusten arviointi mahdollisen maakuntakaavoituksen lähtötiedoiksi ja kuntakaavoituksen tueksi. Selvityksessä tunnistettiin yhteensä 46 potentiaalista tuulivoima-alueita. Vuoden 2023 alussa käynnistyi ympäristöministeriön avustuksella Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024, jonka tavoitteena on täydentää Lapin tuulivoimaselvitystä 2022 mahdollisilla uusilla alueilla. Tavoitteena on myös selvittää, löytyykö Lapista laajoja tuulivoimapuistoalueita, joiden yhteyteen voisi kehittää uusiutuvan energian teollista toimintaa, esim, vedyn tai muun uusiutuvan polttoaineen tuottaminen ns. offgrid-alueina. Selvityksessä tutkitaan myös mahdollisuutta aurinkoenergia-alueiden osoittamiseen. Hankkeeseen kuuluu myös tuulivoimapotentiaalin selvittäminen saamelaisen kotiseutualueelta.</p> <p>Lapin liiton näkemys</p> <p>Lapin liiton näkemyksen mukaan tuulivoimala-alueen suhde muihin hankkeisiin ja yhteisvaikutuksiin tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa erityistä huomiota sekä suhde maakuntakaavaan tulee arvioida.</p>	Täydennetään OAS:aa maakuntakaavaa koskevan luvun 5.2 osalta.
8 L08 Lapin pelastuslaitos	Tervolan kunnanhallitus on pyytänyt Lapin pelastuslaitokselta lausuntoa Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Merkitään tiedoksi.

Sitowise Oy

31.3.2026

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	Pelastusviranomaisen on tutustunut suunnitelmaan ja toteaa, ettei siihen liittyen ole huomautettavaa.	
9 L09 3. Logistiikkarykmentti	<p>Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeessa</p> <p>Puolustusvoimat antaa tuulivoimaan liittyen lausunnot tuulivoimasta alueidenkäytön suunnittelussa ja tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Pääesikunnan operatiivinen osasto (PEOPOS) antaa Puolustusvoimien lausunnot tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä ja sensorivaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen logistiikkarykmentit (1.-3.) vastaavat Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoima-alueen suunnittelussa kuten esimerkiksi kaavoituksessa ja ympäristövaikutusten arvioinneissa.</p> <p>Puolustusvoimien lausunto YVA:sta ja OAS:ta</p> <p>Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan Pääesikunnan operatiivisen osaston tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä annetun lausunnon perusteella. Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa tuulivoimaosayleiskaavan OAS:ta edellyttäen, että esitetyt tuulivoimaloiden ohjeelliset sijainnit ja korkeudet ovat yhdenmukaiset niiden tietojen kanssa, joiden perusteella Pääesikunta on antanut hankkeelle myönteisen hyväksyttävyyslausunnon.</p> <p>Jos hankkeessa toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista, Pääesikunnalta on pyydettävä uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä. Jos muutokset lukumäärässä, korkeudessa tai sijainnissa ovat pienemmät kuin edellä on esitetty, muutoksista tulee välittää tieto Pääesikunnan operatiiviselle osastolle. Lisäksi mikäli tuulivoima-alueen yksittäinen tuulivoimala on suunniteltu sijoitettavaksi lähemmäksi kuin neljän (4) kilometrin etäisyydelle puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevasta alueesta (raja), ei kyseiselle tuulivoimalalle tule antaa myönteistä lausuntoa.</p> <p>Tuulivoimaloiden sijoitukset täyttävät 4 kilometrin minimi etäisyyden Puolustusvoimien alueisiin. Tuulivoimala alue ei saa myöhemmin laajentua pohjoisen suuntaan.</p>	Merkitään tiedoksi.
10 L10 Maaseutulautakunta	Tervolan kunta pyysi maaseutulautakunnalta lausuntoa Pitkämäen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Pitkämäen tuulivoimayleiskaavan kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa 11 tuulivoimalan ja niihin liittyvien huoltoteiden, maakaapeleiden ja sähköaseman rakentaminen laatimalla oikeusvaikutteinen yleiskaava, jota hyödynnetään rakennusluvan myöntämisen perusteena. Tämä lausunto koskee Tervolan kunnan alueelle mahdollisesti tehtävää tuulivoimalaa.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.

Sitowise Oy

31.3.2026

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Sitowise on tehnyt Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskien Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavaa avaa hyvin kaavoituksen taustaa, tavoitteita ja tulevia toimenpiteitä kohti tuulivoimalan rakentamista. Pitkämaan tuulivoimayleiskaavalla vastataan omalta osaltaan Valtionneuvoston valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Näistä tärkeimpänä voisi mainita suunnitelmasta sen, että tällä kaavoituksella tavoitellaan terveellistä ja turvallista ympäristöä esimerkiksi siten, että varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle ja tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin. Lisäksi tavoitteena on elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat. Tämä tarkoittaa sitä, että luodaan edellytyksiä bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Kolmantena tavoitteena on uusiutumiskykyinen energiahuolto siten, että varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.</p> <p>Pitkämaan tuulivoimayleiskaavalla on otettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa huomioon myös muut elinkeinot ja tuulivoiman vaikutukset elinkeinoihin. Kaavoituksen kanssa yhtä aikaa tehdään useita selvityksiä. Pitkämaan tuulivoimayleiskaava toteuttaa Tervolan kunnan tuulivoimastrategiaa. Alueen läheisyyteen ollaan kaavoittamassa, kaavoitettu ja myös toiminnassa olevia tuulivoimahankkeita.</p> <p>Tervolan kunnanhallitus on 5.6.2023 § 154 mukaisesti päättänyt asettaa hanketta kuvaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä 2.8.-31.8.2023 väliseksi ajaksi. Lausuntoa on pyydetty 31.8.2023 mennessä.</p> <p>Maaseutupäällikön päätösehdotus:</p> <p>Maaseutulautakunta näkee, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty hyvällä ammattitaidolla, ja siinä on otettu laajasti huomioon eri toimijat. Maaseutulautakunta toivoo Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavan toteuttamista vahvassa yhteistyössä erityisesti maa- ja porotalouden toimijoiden kanssa. Sidosryhmille ja elinkeinonharjoittajille on järjestettävä mahdollisuus olla oikeasti saamassa tietoa Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavasta ja olla mukana vaikuttamassa kaavoituksen toteutumiseen. Maaseutulautakunta jää seuraamaan, että Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma toteutuu suunnitelmien mukaan.</p>	
<p>11 L11 Metsähallitus</p>	<p>Metsähallitus valtion maiden hallinnasta vastaavana esittää seuraavat huomiot laaditusta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, ja pyytää Tervolan kuntaa tarvittavilta osin täydentämään ja päivittämään suunnitelmaa.</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Suunnittelualan kuvaus</p> <p>Metsähallitus esittää, että suunnittelualuetta kuvaavassa tekstissä tuotaisiin esiin se tosiasia, että hankealue sijaitsee osin valtion hallinnoimalla luonnonsuojelualueeksi perustettavalla Kalhuaavan alueella https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2023/03/63_kalhuaapa.pdf. Hankealue myös rajautuu Suuripään Natura-alueeseen kuuluvaan Jouttijärven alueeseen, joka on myös lintuvesiohjelman kohde.</p> <p>Natura-arviointi</p> <p>YVA-ohjelmassa on tunnistettu tarve arvioida tuulivoimahankkeen vaikutukset Suuripään alue -nimisen Natura-alueeseen (SAC/SPA). Natura-arviointi on ilmeisesti tarkoitus toteuttaa luonnonsuojelulain (9/2023) 35.4 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä. Metsähallitus toteaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tulisi täydentää tiedot Natura-arviointimenetelmästä.</p> <p>Lisätietoja lausunnosta antaa Luontopalvelujen maankäytön erikoisasiantuntija Liinu Törvi (etunimi.sukunimi@metsa.fi, puh. 0206 397703).</p>	<p>Täydennetään OAS:n suunnittelualan kuvaukseen (luku 2) tieto Kalhuaavan perustettavasta luonnonsuojelualueesta.</p> <p>Täydennetään OAS:n lukuun 6 tieto Suuripään alueelle laadittavasta Natura-arviointista.</p>
<p>12 L12 Paliskuntain yhdistys</p>	<p>Tuulivoimaloiden alue sijoittuu Narkauksen paliskunnan alueelle, mutta hankealueella laiduntaa myös Isosydänmaan paliskunnan poroja. Voimajohtovaihtoehto VEA sijoittuu Narkauksen paliskuntaan ja osittain poronhoitoalueen ulkopuolelle, ja VEB sijoittuu pääosin Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Narkauksen paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2 000 ja poronhoitajia oli 77 poronhoitovuonna 2019-2020. Isosydänmaan paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2000 ja poronhoitajia on 60. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen laidunkiertonsa mukaisesti. Suunnitteluala sijoittuu paliskunnan lounaisosaan, poronhoitoalueen rajalle. Rajalla ei ole esteitä. Aluetta käytetään lähinnä syys- ja talvilaitumena. Lisäksi hankealueen pohjoisosassa on kesälaitumia ja kevätlaitumia ja vasoma-alueilta hankealueen pohjoispuolella noin kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista sekä itäpuolella. Hankkeen voimajohtovaihtoehdot sijoittuvat myös eri vuodenaikojen laidunalueille.</p> <p>Poronhoito on merkittävä elinkeino Pohjois-Suomessa. Elinkeinolla on paljon paitsi välittömiä, myös välillisiä työllisyys- ja talousvaikutuksia mm. lihan ja muiden tuotteiden, kuten käsintöiden jalostuksessa ja matkailussa. Poro ja poronhoito ovat osa alueen kulttuuria, kulttuuriperintöä ja matkailupalvelulta. Poronhoidolla on keskeinen rooli pohjoisen Suomen omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja ruokaturvan ylläpitämisessä. Elinkeino merkitys etenkin sivukylien asuttuna pitämiseksi,</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>elinvoimaisuudelle, turvallisuudelle ja maisemakuvalle on suuri.</p> <p>Poronhoidon huomioon ottaminen tuulivoimahankkeissa</p> <p>Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoitolaki (848/1990) (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle sen perusedellytyksen, vapaan laidunnusoikeuden (PHL 3 §): "Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta." Se tarkoittaa poroille oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta, muutamien poikkeuksin. Poronhoitolain 53 §:n mukaan "suunnitelllessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa."</p> <p>Alueella voimassa olevassa Länsi-Lapin maakuntakaavan koko kaava-alueella koskevissa suunnittelumääräyksissä edellytetään poronhoidon alueidenkäyttöisten toimintajen kehittämisedellytysten turvaamista, sekä poronhoitoon olennaisesti vaikuttavan alueiden käytön suunnittelussa poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioimista. Valtion maiden osalta edellytetään neuvotteluja asianomaisen paliskunnan kanssa. Pitkämäen hankealue sijoittuu osittain valtion maille, joten siitä tulee neuvotella PHL ja maakuntakaavan mukaisesti. Hankkeesta on järjestetty ensimmäinen neuvottelu toukokuussa 2023 ja niitä tulee jatkaa kaavan tulevissa vaiheissa. Aluetta ei ole Länsi-Lapin maakuntakaavassa merkitty tuulivoimailoien alueeksi. Hankkeen seudulliset vaikutukset tulee selvittää myös poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta ottaen huomioon erityisesti tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) 32 §:n mukaan maakuntakaavan on oltava ohjeena yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa. MRL 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitajilla on alueella poronhoito-oikeus, he ovat oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa.</p> <p>Vaikutukset poronhoidolle</p> <p>Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet (mm. kesä, talvi, rykimä, vasoma), ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoidon toiminta-alueet ja infrastruktuuri (mm. kuljetusreitit, erotusaidat, kämpät, laidunkiertaidat ym.). Paliskunnan toiminta on suunnitelmallista elinkeinon harjoittamista. Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Eri alueiden merkityksen suuruus vaihtelee paliskunnan sisällä.</p> <p>Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä paliskunnille. Hanke sijoittuu paliskunnan syys- ja talvilaitumille sekä kesälaidunalueelle ja kevätlaitumien eli vasoma-alueiden viereen. Useiden pohjoismaisten tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä, ja ovat sille herkkiä etenkin kevättalvella, vasoma-aikana ja sen jälkeen pienten vasojen kanssa (Skarin & Ahman 2014, Skarin ym. 2015, Skarin ym. 2018, Skarin ym. 2021). Etenkin Ruotsissa on tutkittu poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia tuulivoiman osalta. Skarinin ym. (2015) mukaan vasomisaikana porovaatimet välttivät tuulivoima-alueita niiden rakentamisaikana jopa 3,5 km päähän alueesta. Porojen laidunalueen välttämistä ilmeni sekä elinpiirin valinnan tasolla, että elinpiirin sisällä tapahtuvalla laitumen valinnan tasolla. Porot myös lakkasivat käyttämästä tai käyttivät vähemmän tuulivoimaloiden läheisistä vakiintuneista kulkureiteistään ja liikkuivat nopeammin alueen poikki, mikä kielii stressistä (Skarin ym. 2015). Tuulivoiman aiheuttama häiriö (meluja liike) porojen laiduntamiselle vasoma-aikana on todettu myös pysyvän hankkeiden toiminnan aikana (Skarin ym. 2018). Porojen välttäessä tuulivoimatuotantoalueita, aiheutuu välillisiä laidunmenetyksiä laajemmalla alueella kuin itse hankealue. Mikäli laidunresurssi esimerkiksi kulumisen vuoksi vähenee alueelta ja alue muuttuu rauhattomaksi, on mahdollista, että porot eivät pysy alueella myöskään syksyllä ja syystalvella. Tämä johtaa siihen, että poronhoito tulee järjestää alueella uudelleen, mikä vaatii työtä ja mahdollisesti uusia poronhoidon rakenteita. Tutkimuksen mukaan tuulivoimatuotanto yhdessä muun maankäytön kanssa vaikutti negatiivisesti porojen ja poronhoidon optimaaliseen laidunten käyttöön talvella ja muun muassa porokolarit ja petovahingot lisääntyivät (Skarin ym. 2021).</p> <p>Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heiketessä muuten, porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto (vasapro-sentti) alenee, teuraspainot alenevat ja porotalouden lihan tuotto kärsii. Toisaalta poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>pyrkivät lähtemään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen.</p> <p>Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa viljelyksille tai vakitukselle asutukselle. Näin käy, mikäli porot väittäessään tuulivoimateollisuusaluetta siirtyvät Kemijokivarteen, joka on voimakkaasti asutettua viljelyaluetta. Porot eivät saa päästä viljelyksille ilman niiden haltijan lupaa (PHL 31 §) ja paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estämisestä ja mahdollisesta korvaamisesta. Lisäksi aiheutuu ristiriitoja viljelijöiden tai asukkaiden kanssa. Porojen tulee laiduntaa poronhoitoalueella. Useat tuulivoimahankkeet alueella voivat vaikuttaa siihen, etteivät ne pysy alueella. Rauhallisilta laidunalueilta vilkkaille päteille johtavat tiet, jotka pidetään talvella auki, johdattavat porot suuremman kolaririskin alueille. Tuottava porokarja heikenee ja vähenee, mitä porokolareista saatava korvaus ei kata. Myös hankkeeseen liittyvä voimajohto vähentää ja voi vaikeuttaa poronhoitotöitä.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma</p> <p>Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutusten arviointia ei mainita kyseistä asiaa listattaessa. Niitä aiotaan kuitenkin YVA-ohjelman mukaan arvioida YVA-menettelyn yhteydessä. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointi on syytä mainita OAS:ssa.</p> <p>Vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin kaikkien Narkauksen paliskunnan eteläisen osan toiminta-alueella käynnissä olevien hankkeiden kanssa. Niitä ovat ainakin Hevosellan tuulivoimahanke, Vitsakankaan tuulivoimahanke, Lyypäkin tuulivoimahanke, Petäjäsoski-Nuoluokangas voimajohtohanke sekä Suhangon kaivoksen purkupuutkohanke. Paliskuntain yhdistys näkee välttämättömäksi, että eri hankkeiden toimijat selvittävät ja neuvottelevat yhteistyössä vaikutusalueen paliskuntien kanssa yhteisvaikutusten estämis- ja lieventämiskeinoista.</p> <p>Narkauksen ja Isosydänmaan paliskunta ja Paliskuntain yhdistys on merkitty kaavan osallisiksi, kuten asiaan kuuluu. Hanke sijoittuu osittain valtion maille. Alueen paliskuntien kanssa tulee jatkaa hankkeesta poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluita. Neuvottelu tulee käydä YVA:n selostusvaiheessa ja tarvittaessa</p>	<p>Täydennetään OAS:n vaikutusten arviointia koskevaan lukuun 7 poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointi.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>neuvotteluita on jatkettava osayleiskaavan edetessä. Osayleiskaavan aikana voidaan neuvotella paliskunnan kanssa esimerkiksi hankkeen voimaloiden sijoittamisesta ja muusta poronhoidon toiminnan turvaamisesta. Paliskunnan kanssa järjestettävät neuvottelut on syytä kirjata osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Ennen osayleiskaavan valmistumista tulee paliskuntien kanssa sopia hankkeen vaikutusten seurannasta ja haittojen kompensoimisesta.</p>	<p>Täydennetään OAS:n lukuun 8 PHL 53 §:n mukaisten neuvotteluiden järjestäminen.</p>
<p>13 L13 Ranuan kunta</p>	<p>Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, ettei sillä ole huomautettavaa Myrsky Energia Oy:n Pitkämäen tuulivoimayleiskaavan osallistus- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi</p>
<p>14 L14 Rovaniemen kaupunki</p>	<p>Pitkämäen tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi</p>
<p>15 L15 Suomen erillisverkot</p>	<p>Pitkämäen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määritelty aluevaraus tuulivoimarakentamiseen tulee aiheuttamaan häiriöitä Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoiminnan järjestelmiin. Merkittävin häiriö aiheutuu suunnitellun aluevarauksen länsipäässä. Tästä johtuen emme puolla kyseiselle alueelle tulevaa tuulivoimarakentamista täydessä laajuudessa. Tarkemman lausunnon antaminen asiasta on mahdollista vasta kun tarkat voimalasijainnit ovat tiedossa.</p>	<p>Lausunto huomioidaan hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p>
<p>16 L16 Tervolan kunnan Tekninen lautakunta</p>	<p>Teknisellä lautakunnalla ei ole huomautettavaa Pitkämäen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi</p>
<p>17 L17 Telia Finland Oyj</p>	<p>Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi</p>
<p>18 L18 Tervolan riistanhoitoyhdistys</p>	<p>Tervolan riistanhoitoyhdistyksen tehtävät on määrätty riistahallintolaisissa 14 §. Tervolan riistanhoitoyhdistys tarkastelee ja antaa lausuntonsa riistahallintolain 14 § 2 momentin kohtien 1-3 pohjalta. Riistahallinnon 14 § 2 momentin kohdat 1-3: 1) kestävän riistatalouden edistäminen; 2) kestävän, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen; 3) riistanhoidon, riistaeläinkantojen kestävyys ja elinvoimaisuuden sekä riistan elinympäristöjen hoidon ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen</p> <p>Lausunto Tervolan riistanhoitoyhdistys esittää seuraavat huomiot osayleiskaavasta: 1. Hankealue ja sen lähialueet ovat hyvin erämaisia. Alueella on laajoja suoalueita, vanhoja metsäsaarekkeitä</p>	<p>Lausunto huomioidaan hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>ja mm. Kivalot vaarajono kulkee hankealueen itäpuolella. Alueella harjoitetaan metsästystä aktiivisesti.</p> <p>2. Metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitykset tulee selvittää muiltakin osin kuin pelkästään metson. Alueella esiintyy yleisesti teeriä ja riekkoja. Lähialueella on tehty mm. soiden ennallistuksia, joista riekot hyötyvät.</p> <p>3. Hankealue ja tuulivoimalat rajoittuvat Jouttijärven luonnonsuojelualueeseen. Jouttijärvi kuuluu Suuripään Natura-alueeseen. Alue on linnustollisesti erittäin tärkeä paikka. Lapin ympäristökeskuksen julkaisussa Lapin lintuvedet, 2005, mainitaan seuraavaa: Jouttijärven lintulajistoon kuuluu 18 kosteikoille ominaista lajia, joiden yhteenlaskettu parimäärä on 50. Lintudirektiivilajeista alueella pesivät kuikka, mustakurkku-uikku, joutsen, suokukko ja liro. Alueellisesti uhanalaisia lajeja alueella pesii yksi ja valtakunnallisesti silmälläpidettäviä lajeja kaksi. Suojelupistearvosta vesilinnut muodostavat lähes puolet ja kahlaajat yli kolmanneksen. Jouttijärvellä on paikallista merkitystä muuttolintujen levähdysalueena ja pesimäaikaisena ruokailualueena. (https://www.doria.fi/bitstream/hadle/10024/134893/AY393.pdf?sequence=2&isAllowed=y) Hankealueella voi olla negatiivinen vaikutus soidensuojelualueen lajistoon.</p> <p>4. Hankealueen pohjoispuolelle rajoittuu Kalhuaavan soidensuojelualue. Alue on merkittävä mm. metsähänhien pesimä- ja muuttoalueena. Lisäksi alueella esiintyy runsaasti lintudirektiivi liitteen 1 lajeja. Hankealueella voi olla negatiivinen vaikutus soidensuojelualueen lajistoon.</p> <p>5. Suunnitelmassa on mainittu hankkeen osalliset, joihin kuuluvat seuraavat metsästysseurat</p> <p>a. Sompu-Pahtaojan metsästysseura ry</p> <p>Lisäksi Tervolan riistanhoitoyhdistys on mukana osallisena. Tervolan riistanhoitoyhdistys suosittelee metsästysseuraa osallistumaan hankkeen suunnitteluun ja YVA-menettelyyn.</p> <p>6. YVA-menettelyn luontoselvityksessä huomioidaan mm. metsäkanalintujen soidinpaikat. Myös seuraava asia tulisi huomioida:</p> <p>a. Ketun, mäyrän ja supikoiran pesäluolat</p>	
<p>19 L19 Tornionlaakson museo</p>	<p>Tervolan kunta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Pitkämaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (Tervolan kunta / Sitovise Oy, 12.6.2023). Osayleiskaavan laatiminen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) koskee Myrsky Energia Oy:n tuulivoimahanketta Tervolan Pitkämaan alueelle. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.</p> <p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimala-alueita Tervolan kunnan kaakkoisosaan lähelle Keminmaan ja Simon kuntien rajoja. Hankkeessa suunnitellaan</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>korkeintaan 11 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 6-10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasema hankealueen eteläosaan nykyisen voimajohdon varrelle. Sähkönsiirto on suunniteltu toteuttavan Pitkämaan hankealueelta Vitsakankaan alueelle rakennettavan kytkinaseman kautta tai Pitkämaan hankealueelta Saunakummun tulevan kytkinaseman kautta (SVEB). Pitkämaa-Vitsakangas arvioitavia reittejä on kaksi (SVEA1 ja SVEA2).</p> <p>Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa tuulivoimaloiden ja niihin liittyvien huoltoteiden, maakaapeleiden ja sähköaseman rakentaminen laatimalla MRL 77 a §:n mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava, jota voidaan käyttää suoraan tuulivoimalan rakennusluvan myöntämisen perusteena. Hankkeesta tehdään YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi samaan aikaan, kun alueelta laaditaan kaavaa. Osayleiskaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) toteutetaan erillisinä prosesseina. Kaavassa hyödynnetään YVA-menettelyn tuloksia sekä YVA:n yhteydessä tehtäviä selvityksiä</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu esiin kaavan tavoitteiden ja alueiden käyttöön liittyvien lähtökohtien lisäksi kaavaa varten laadittavat selvitykset sekä kaavan suunnitteluvaiheet, vaikutusten arviointi ja osallistumisen järjestäminen. Suunnitelman mukaan kaavoituksessa hyödynnetään kaavoituksen kanssa samaan aikaan toteuttavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tuloksia sekä selvitysaineistoa. Nämä ovat muun muassa meluselvitys, maisemaselvitys, selvitys varjostusvälkkeestä, näkymisalueanalyysi, kuvasovitteet voimaloiden näkymisestä, arkeologinen selvitys ja luontoselvitykset.</p> <p>Suunnitelman mukaan yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti hankkeen luonto-, maisema-, melu-, kulttuuriympäristö-, väike- ja ilmastovaiikutuksia sekä vaikutuksia ihmisiin. Vaikutuksia arvioidaan tarvittavassa laajuudessa myös esimerkiksi liikenteeseen sekä maankäyttöön ja yhdyskuntarakentamiseen. Vaikutuksia arvioidaan tarvittavin osin myös seudullisesti.</p> <p>Tornionlaakson museolla ei ole huomautettavaa Pitkämaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	
20 L20 Tornion kaupunki	Tornion kaupungilla ei ole huomautettavaa Tervolan Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- arviointisuunnitelmasta (OAS).	Merkitään tiedoksi.
21 L21 Traficom	Tuulivoimalat muodostavat lentoesteitä ja siten niiden vaikutus lentoliikenteeseen ja -turvallisuuteen tulee	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole

Sitowise Oy

31.3.2026

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>selvittää. Ilmailulain (864/2014) 158 §:ssä edellytetään lentoestelupaa tuulivoimaloiden, niiden pystyttämiseen tarkoitettujen nostureiden, sekä mahdollisten muiden hankkeen kannalta tarpeellisten korkeiden esteiden pystytykseen ennen esteiden asettamista. Lentoesteluvassa määrätään esteen enimmäiskorkeus maanpinnasta esteen kohdalla. Este on merkittävä (maalattava) ja varustettava lentoestevaloin luvan ehtojen mukaisesti.</p> <p>Pitkämaan tuulivoimahankealue sijoittuu Kemi-Tornion lentoaseman lähestymisalueelle. Suunniteltujen tuulivoimaloiden mahdollinen vaikutus lentoaseman toimintaedellytyksiin on selvitettävissä lentoaseman pitäjältä, Finnavia Oyj:ltä sekä ilmaliikennepalvelujen tarjoajalta, Fintraffic Lennonvarmistus Oy:ltä.</p>	<p>tarpeen muuttaa tai täydentää.</p>
22 L22 Väylävirasto	<p>Suunniteltu alue jää kauas rataverkosta, joten tiettyä lausuttavaa Väylävirastolla ei ole. Väylävirasto haluaa kuitenkin korostaa, että WECO-tutkimusprojektissa (Wind Energy production in COld climate) on tutkittu jään sinkoutumista tuulivoimalan lavoista. Tutkimus osoittaa, että jää voi sinkoutua sekä toiminnassa että paikallaan olevasta tuulivoimalasta yllättävän kauas. Yksittäisen tuulivoimalahankkeen tai tuulipuistohankkeen suunnittelijan tulee esittää liikenneviranomaiselle selvitys siitä, miten voimalan lapojen jäätyminen estetään ja miten mahdollisesti lapoihin kerääntynyt jää tunnistetaan. Väylävirasto edellyttää, että tuulivoimalan lavoista mahdollisesti irtoava tai sinkoava jää tai muu irtoava osa ei aiheuta vaaraa liikenneväylien liikenteelle.</p> <p>Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvuissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastaavaan. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista</p>	<p>Lausunto huomioidaan hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p>

Sitowise Oy

31.3.2026

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 sekä tiivistelmä).</p> <p>Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.</p> <p>Tieverkon osalta ELY-keskus on toimivaltainen viranomaislausumaan.</p>	